

Лега О. В.

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Полтавська державна аграрна академія

Крець Ю. С.

здобувач вищої освіти магістр факультету «Облік та фінанси»,
Полтавська державна аграрна академія

АНАЛІЗ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ В СИСТЕМІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

Важливим елементом управління кредиторською заборгованістю є її аналіз, тому керівництво підприємством повинно мати оперативну та об'єктивну інформацію щодо стану кредиторської заборгованості, яка формується в системі бухгалтерського обліку [1]. Метою аналізу кредиторської заборгованості є: оцінка платіжної дисципліни покупців і замовників; аналіз ризиків кредиторської заборгованості; виявлення у складі кредиторської заборгованості зобов'язань, малоімовірних для стягнення; розробка оптимальної політики, спрямованої на прискорення розрахунків й зниження ризику неплатежів [3].

Завдання аналізу кредиторської заборгованості включають: контроль над дотриманням касової і платіжно-розрахункової дисципліни; визначення структури кредиторської заборгованості за термінами погашення, за видами заборгованості; за рівнем обґрунтованості заборгованості; визначення складу і структури простроченої кредиторської заборгованості, її у загальному обсягу дебіторської та кредиторської заборгованості тощо. Основним джерелом аналізу кредиторської заборгованості є Баланс (Звіт про фінансовий стан) - звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал. Кредиторська заборгованість відображається у складі зобов'язань підприємства (пасив балансу розділи II. «Довгострокові зобов'язання та забезпечення» та III. «Поточні зобов'язання та забезпечення») (табл. 2):

Таблиця 2

Порядок визначення показників комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості

Показники	Порядок розрахунку	Інформація форм звітності
Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) / Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості, тис. грн	Ф. № 2: 2050 / Ф. № 1: (сума із 1610 по 1650*, гр. 3 + сума із 1610 по 1650*, гр. 4) / 2
Тривалість одного обороту (середній період погашення) кредиторської заборгованості, днів	360 / Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості	
Частка кредиторської заборгованості у капіталі, %	Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості, тис. грн / Середньорічна вартість капіталу, тис. грн	Ф. № 1: (сума із 1610 по 1650*, гр. 3 + сума із 1610 по 1650*, гр. 4) / 2 / Ф. № 1: (1900, гр. 3 + 1900, гр. 4) / 2
Частка поточної	Середньорічна величина поточної	Ф. № 1: (сума із 1610 по

кредиторської заборгованості у зобов'язаннях та забезпеченнях, %	кредиторської заборгованості, тис. грн / Середньорічна величина зобов'язань та забезпечень, тис. грн	1650*, гр. 3 + сума із 1610 по 1650*, гр. 4) / 2 / Ф. № 1: ((1595 + 1695 + 1700), гр. 3 + (1595 + 1695 + 1700), гр. 4) / 2
Частка поточної кредиторської заборгованості у поточних зобов'язаннях та забезпеченнях, %	Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості, тис. грн / Середньорічна величина поточних зобов'язань та забезпечень, тис. грн	Ф. № 1: (сума із 1610 по 1650*, гр. 3 + сума із 1610 по 1650*, гр. 4) / 2 / Ф. № 1: (1695, гр. 3 + 1695, гр. 4) / 2
Відношення поточної кредиторської заборгованості до оборотних активів, %	Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості, тис. грн / Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	Ф. № 1: (сума із 1610 по 1650*, гр. 3 + сума із 1610 по 1650*, гр. 4) / 2 / Ф. № 1: (1195, гр. 3 + 1195, гр. 4) / 2
Співвідношення поточної кредиторської заборгованості на 1 грн поточної дебіторської заборгованості, грн	Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості, тис. грн / Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості, тис. грн	Ф. № 1: (сума із 1610 по 1650*, гр. 3 + сума із 1610 по 1650*, гр. 4) / 2 / Ф. № 1: (сума із 1125 по 1155**, гр. 3 + сума із 1125 по 1155**, гр. 4) / 2
Відношення поточної кредиторської заборгованості до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), %	Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості, тис. грн / Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	Ф. № 1: (сума із 1610 по 1650*, гр. 3 + сума із 1610 по 1650*, гр. 4) / 2 / Ф. № 2: 2000

* без урахування рядка 1621. Включаючи додаткові статті: рядки 1635, 1640, 1645, 1650.

** без урахування рядка 1136.

Аналіз кредиторської заборгованості доцільно проводити у такому порядку:

1. Оцінка динаміки та структури джерел формування капіталу з використанням прийомів горизонтального і вертикального аналізу для визначення частки кредиторської заборгованості.

2. Горизонтальний та вертикальний аналіз позикового капіталу підприємства.

3. Оцінка розміру, структури (за видами) і динаміки кредиторської заборгованості з використанням прийомів горизонтального і вертикального аналізу.

4. Порівняльний аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості.

5. Оцінка співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості, тобто вилученого із обороту грошового капіталу та залученого капіталу як джерела фінансування поточних платежів.

6. Комплексна аналітична оцінка стану кредиторської заборгованості підприємства, яка полягає у визначенні низки показників Отже, кредиторська заборгованість, яка знаходиться в розпорядженні підприємства, є специфічним джерелом позикового капіталу. Правильно сформована економічна політика роботи підприємства у сфері раціонального використання сформованих пасивів дає можливість впливати на основні економічні показники.

Література:

1. Войтенко Т. В. Аналітична оцінка впливу кредиторської заборгованості на фінансовий стан підприємств / Т. В. Войтенко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/910>.

2. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджено Наказом МФУ № 73 від 07.02.2013 року / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

3. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб., ч. 1 / Ю. М. Тютюнник, 2-ге вид., перероб. і доповн.] – Полтава: РВВ ПДАА, 2014. – 358 с.